

กระบวนการสื่อสารในการบังคับใช้มาตรการเพื่อยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร

นางภาวดี ใจอ่อนนุ่ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตรพัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COMMUNICATION PROCESS IN IMPLEMENTING THE POLICY TO TERMINATE THE
USE OF BETA-AGONIST ALONG THE SWINE FEED CHAIN

Mrs.Pawadee Chaionnom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Arts Program in Development Communications

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491150

นางภาวดี ใจอ่อนนุ่ม : กระบวนการสื่อสารในการบังคับใช้มาตรการเพื่อยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร. (COMMUNICATION PROCESS IN IMPLEMENTING THE POLICY TO TERMINATE THE USE OF BETA-AGONIST ALONG THE SWINE FEED CHAIN)

อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ สถาปิตานนท์, 216 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษากระบวนการสื่อสารในการขับเคลื่อนมาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกรไปสู่การบังคับใช้ ศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนมาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร และศึกษาทัศนคติของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีต่อแนวทางการบังคับใช้มาตรการให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลด้วยการศึกษาจากเอกสารและสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 30 คน

1. กระบวนการสื่อสารในการขับเคลื่อนมาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกรไปสู่การบังคับใช้ มีขั้นตอนการดำเนินมาตรการและการสื่อสาร 3 ระยะ คือ (1) ระยะเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินมาตรการ (2) ระยะสื่อสารมาตรการสู่กลุ่มเป้าหมาย (3) ระยะดำเนินมาตรการ

2. ปัจจัยที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนมาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านการดำเนินงาน (2) ปัจจัยด้านผู้รับสาร (3) ปัจจัยด้านบุคคล (4) ปัจจัยด้านสาร (5) ปัจจัยด้านช่องทางการสื่อสาร (6) บริบทแวดล้อมอื่นๆในขณะนั้น

3. ทัศนคติของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ที่มีต่อแนวทางการบังคับใช้มาตรการให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนมีดังนี้ (1) ต้องให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ผู้บริโภค (2) ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง (3) ควรดำเนินการควบคู่ไปกับนโยบายอื่นๆของรัฐที่สนับสนุน (4) รักษากลไกและมาตรฐานการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและจริงจังของรัฐ (5) ควบคุมให้เกิดความเสมอภาคกันเพื่อมิให้ได้หรือเสียเปรียบในทางด้านเศรษฐกิจ (6) ประสานความร่วมมือระหว่างพันธมิตร

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์ ลายมือชื่อนิติ.....
 สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์พัฒนาการ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา2549..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4885232128 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: COMMUNICATION PROCESS / COMMUNICATION TO TERMINATE / POLICY IMPLEMENTATION /BETA-AGONIST

PAWADEE CHAIONNOM: COMMUNICATION PROCESS IN IMPLEMENTING THE POLICY TO TERMINATE THE USE OF BETA-AGONIST ALONG THE SWINE FEED CHAIN. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. PARICHART STHAPITANONDA, Ph.D., 216 pp.

This research aims to study the communication process in implementing the policy to terminate the use of beta-agonist along the swine feed chain, to investigate the factors that facilitated the implementation of the policy, and to explore the methods to sustain the policy effectiveness. The key research method is conducting in-depth interviews with 30 key informants relevant to the policy; 9 were the officers from the Department of Livestock Development and the Swine Feeding Association of Thailand, 13 were the farm entrepreneurs as the major target groups under the policy and 8 were people involved in the policy in different aspects such farm managers, consumers, etc.

The findings are as the followings :

1. Communication process in implementing the policy to terminate the use of beta-agonist along the swine feed chain composed of 3 steps (1) Preparation process before implementing the policy (2) Dissemination to the major target audiences (3) Implementation of the policy among the major target audiences

2. Six factors facilitate the implementation of the policy are (1) Operational factor including the continual execution, sharp penalty, and public announcement (2) Receiver factor including social influence by the consumers and the characteristics of the farm entrepreneur (3) Sender factor including continual and strict execution, official host, understanding of the officers, special execution team, coordination among the alliances, policy integration, support from the high authority officers, and the politicians (4) Message factor including negative approach, exaggeration, influential information, and general information (5) Channel factor including mass media, and integrated media (6) Context factor including substitution of beta-agonist, and economical situation.

3. The methods to sustain the policy effectiveness are (1) educate the consumers (2) continue the public relation (3) coordinately execute the policy with other related policies (4) strictly maintain the execution standard (5) reinforce the policy to all farm entrepreneurs without exception to prevent the economic disadvantages (6) keep relation and coordination with alliances

DepartmentPublic Relations.....Student's signature.....

Field of Study.....Development Communications.....Advisor's signature.....

Academic Year.....2006.....Co-Advisor's signature.....-

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รศ. ดร.ปาริชาติ สถาปิตานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.วรรณรัตน์ รัตนวรางค์ ซึ่งได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ตามกำหนดเวลา รวมทั้ง รศ.อุบลรัตน์ เปรมศรีรัตน์ ที่ได้กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ของผู้วิจัย และคุณแม่ของสามี ที่กรุณาช่วยกันเลี้ยงน่องฟ้าใส ลูกสาวของผู้วิจัย ในขณะที่ผู้วิจัยใช้เวลาในวันว่างส่วนใหญ่ในการเล่าเรียนศึกษาและทำวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์นี้จะเสร็จสมบูรณ์มิได้ หากไม่ได้รับกำลังใจ จากบุคคลในครอบครัวของผู้วิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลสำคัญที่จะต้องกล่าวถึง คือ สามี คุณชยานิน ผู้ซึ่งทุ่มเททั้งกำลังใจ กำลังกายรวมทั้งทุนทรัพย์ และแนะนำให้ผู้วิจัยได้พบกับบุคคลต่างๆในวงการปศุสัตว์ รวมทั้ง น่องฟ้าใส สาวน้อยจอมอดทนที่พยายามทำความเข้าใจว่าทำไมแม่ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่หน้าจอคอมพิวเตอร์

นอกจากนี้ ยังต้องพูดถึงความร่วมมือร่วมใจจากนายจาว น้องชายของผู้วิจัย ผู้ซึ่งใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการช่วยพี่สาวอย่างผู้วิจัยพิมพ์วิทยานิพนธ์กว่าครึ่งเล่ม ซึ่งความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอยกให้น้องชายครึ่งหนึ่ง

ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลท่านต่างๆในวงการปศุสัตว์ ซึ่งนอกเหนือจากข้อมูลในการทำวิจัยแล้ว ท่านเหล่านั้นยังได้กรุณาให้ความเอ็นดูและให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี เป็นเรื่องที่คุณวิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างมา

ท้ายที่สุดนี้ ต้องขอเขียนถึงพี่น้องๆ Dev.Comm.ร่วมรุ่น ที่ทำให้ครึ่งหนึ่งในชีวิตของผู้วิจัยมีความหมายกับคำว่าเพื่อนดีๆ ขอขอบคุณ พี่ฉัตร ตู๋ หนู เบิร์ด เขียร์ เบียร์ อีบ แจน แอม โบว์ จอย อิม จีบ พิงค์ ปูก ออม โอ้ และ มล เพื่อนๆ ซึ่งผู้วิจัยสัญญาว่าจะไม่มีวันลืม

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ ภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อ ภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
1. แนวคิดเรื่องสามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา.....	8
2. แนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์ทางการสื่อสารและการ โน้มน้าวใจ.....	10
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียกร้องผ่านสื่อ.....	42
4. แนวคิดเรื่องความเป็นข่าวในสังคม.....	49
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	61
การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย.....	62
แนวทางในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
การนำเสนอข้อมูล.....	67

บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	68
ปัญหานำการวิจัยข้อ 1	
กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องมีกระบวนการสื่อสารอย่างไรในการขับเคลื่อนมาตรการ ยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกรไปสู่การบังคับใช้	69
ปัญหานำการวิจัย ข้อ 2	
ปัจจัยใดบ้างที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนมาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงใน อาหารสุกรไปสู่การบังคับใช้.....	114
ปัญหานำการวิจัย ข้อ 3	
เพื่อศึกษาทัศนคติของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีต่อแนวทางการบังคับใช้ มาตรการให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน.....	142
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	151
สรุปผลการวิจัย.....	151
อภิปรายผล.....	174
ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรทั่วไปที่ต้องการดำเนินงานเชิงบังคับใช้ นโยบาย.....	206
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	207
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	207
รายการอ้างอิง.....	209
ภาคผนวก.....	218
ภาคผนวก ก	219
ภาคผนวก ข	224
ภาคผนวก ค	227
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	229

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 1	การเปรียบเทียบคุณสมบัติในการสื่อสารระหว่างสื่อบุคคลกับสื่อมวลชน.....	32
ตารางที่ 2	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง IEC และ Advocacy.....	48

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบของสามเหลี่ยมเข้ยนภูเขาและบทบาทของสื่อมวลชนในฐานะหน่วยจัดการความรู้ที่เป็นอิสระซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงองค์ประกอบทั้งสาม.....	9
แผนภาพที่ 2 มิติต่างๆ ในประเด็นวัตถุประสงค์และผลกระทบจากการณรงค์.....	17
แผนภาพที่ 3 แบบจำลองกระบวนการกำหนดวาระ: เรื่องที่สื่อมวลชนสนใจมากที่สุดจะมีการรับรู้จากสาธารณชนว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด.....	50
แผนภาพที่ 4 องค์ประกอบสำคัญของกระบวนการกำหนดวาระ ได้แก่ การกำหนดวาระทางสื่อการกำหนดวาระทางสาธารณะและการกำหนดวาระทางนโยบาย.....	51
แผนภาพที่ 5 กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวทางในการตอบโจทย์การวิจัย.....	60
แผนภาพที่ 6 ผลการวิจัย ข้อ 1 กระบวนการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนมาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร.....	70
แผนภาพที่ 7 ผลการวิจัย ข้อ 2 ปัจจัยที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนมาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร.....	115
แผนภาพที่ 8 วิธีการตลาดเนื้อสุกรในประเทศไทย และหน่วยงานทางราชการที่ควบคุมดูแลการทำงานของโรงงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเนื้อสุกร.....	120
แผนภาพที่ 9 ผลการวิจัย ข้อ 3 ทศนะของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีต่อแนวทางการบังคับใช้มาตรการให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน.....	143